

Od Redakcji

Publikując w niniejszym tomie Raportu artykuł Rafała Zapłaty pt. *Archeologia Bitwy Warszawskiej 1920 roku – zagadnienia wprowadzające*, włączyliśmy się w akcję uczczenia 100. letniej rocznicy Bitwy Warszawskiej, znamienitego wydarzenia najnowszej historii Polski. Czytelnicy znajdą ten artykuł w dziale *Dyskusje i Polemiki*. Szeroko zakrojone interdyscyplinarne badania obejmują działania specjalistów z zakresu archeologii, historii, geografii, teledetekcji i geomatyki, leśnictwa, a także regionalistów. Celem prezentowanego na naszych łamach projektu jest rozpoznanie i ewidencjonowanie pozostałości po bitwie z 1920 roku. Stanowią je w większości ziemne fortyfikacje polowe z zachowaną własną rzeźbą krajobrazową, jak również obiekty ruchome, nadal zalegające na terenie bitwy.

Objętością wyróżnia się dział *Studiów i materiałów*. Najobszerniejszy z zamieszczonych tu artykułów poświęcony jest prezentacji zabytków neolitycznych kultur naddunajskich ze stanowiska 2 w Zagórze. Jest to kontynuacja programu publikacji efektów ratowniczych badań wykopaliskowych na wspomnianym stanowisku, zagrożonym zniszczeniem budową autostrady A4. Program ten zaczęliśmy realizować w tomie nr 10 Raportu w 2015 roku, publikując dotychczas 7 artykułów. Artykuł z niniejszego tomu pt. *Materiały kultur neolitycznych ze stanowiska 2 w Zagórze, woj. małopolskie*, zamyka akcję udostępniania materiałów z młodziej epoki kamienia. Przedstawia on niezwykle bogaty zespół zabytków ceramicznych kultury ceramiki wstęgowej rytej, malickiej i lendzielskiej pochodzących z kontekstu domostw i towarzyszących im różnego typu obiektów ziemnych.

Z tego samego działu polecić należy kilka dalszych artykułów poświęconych m.in. (1) osadnictwu ludności grupy górowskiej i kultury łużyckiej na stanowisku 4/8 w Szymanowicach, (2) osadnictwu łużyckich pól popielnicowych na stanowisku Stara Wieś 24 i (3) nieinwazyjnemu rozpoznaniu wczesnośredniowiecznego grodziska w Lubomi.

Na uwagę zasługuje też seria artykułów, z zakresu ratownictwa i konserwatorstwa archeologicznego, poświęconych pracom badawczym w zabytkowych kościołach. Charakteryzują się one kontekstem architektonicznym oraz zestawem specyficznych metod właściwych tego typu badaniom. W tym samym dziale reprezentowana jest także problematyka badawcza nowożytnych pól bitewnych.

W dziale *Dyskusje i Polemiki*, oprócz wspomnianej już Bitwy Warszawskiej z 1920 roku, wyróżnia się artykuł poświęcony procedurom, metodologii i metodyce prac nad relikdami fortyfikacji polowych z XX wieku, realizowanych w trakcie wykopalisk ratowniczych na inwestycjach drogowych. W kilku innych artykułach Marek Florek potwierdza swój polemiczny temperament.

Tom zamyka dział *Recenzji*. Tym razem są to omówienia, czasami z krytycznymi akcentami, ważnych publikacji książkowych, poświęconych prezentacji wyników badań neolitycznych stanowisk w Ludwinowie (Kujawy) i Wilczycach (Wyżyna Sandomierska) oraz opracowania znanej kolekcji materiałów kamiennych Zygmunta Glogera z Sośni „Szwedzki Most” (Podlasie).

Sławomir Kadrow

From the Editorial Board

By publishing in this volume of *Raport* the article by Rafał Zapłata entitled *Archaeology of the Battle of Warsaw 1920 – introductory issues*, we join the campaign to commemorate the 100th anniversary of the Battle of Warsaw, an outstanding event in the recent history of Poland. Readers will find this article in the *Discussions and Polemics* section. Extensive interdisciplinary research covers the activities of specialists in archaeology, history, geography, remote sensing and geomatics, forestry, and regional studies. The aim of the project presented in our pages is to identify and record the remains of the 1920 battle. Most of them are field earth fortifications with their own terrain form, as well as movable objects still lying on the battlefield.

The section of *Studies and Materials* is distinguished by volume. The most extensive of the articles published here is devoted to the presentation of monuments of Neolithic Danubian cultures from site 2 in Zagórze. It is a continuation of the program of disseminating the results of rescue excavations at the site threatened with destruction by the construction of the A4 motorway. The program was initiated in volume 10 of *Raport* in 2015, and 7 articles have been published so far. The article from this volume, entitled *Materials of Neolithic cultures from site 2 in Zagórze, Małopolskie Voivodeship*, concludes the presentation of materials from the younger Stone Age. It describes an extremely rich set of ceramic objects of the Linear Pottery, Malice and Lengyel cultures from the context of houses and various types of accompanying sunken features.

From the same section, we should recommend a few more articles devoted to e.g. (1) the settlement of the population of the Góra group and the Lusatian culture at site 4/8 in Szymanowice, (2) the settlement of the Lusatian urnfields at site 24 in Stara Wieś and (3) non-invasive prospection of an early medieval stronghold in Lubomia.

Noteworthy is also a series of articles on rescue excavations and archaeological conservation, devoted to research in historic churches. They are characterized by an architectural context and a set of specific methods applied in this type of research. The same section also presents the research issues of modern battlefields.

In the *Discussions and Polemics* section, apart from the aforementioned Battle of Warsaw of 1920, there is an article devoted to the procedures, methods and methodology of work on relics of field fortifications from the 20th century, carried out during rescue excavations at road investments. In several other articles, Marek Florek confirms his polemical temperament.

The volume is concluded with the *Reviews* section. This time, these are the discussions, sometimes with critical accents, of important publications devoted to the presentation of research results on the Neolithic sites in Ludwinów (Kujawy) and Wilczyce (Sandomierz Upland) and a study of the famous Zygmunt Gloger collection of stone materials from Sośnia, “Szwedzki Most” (Podlasie).

Sławomir Kadrow
